

УДК 336.02:338.2

JEL Classification: E 60, E 62, G 31

©Разумова Г. В.¹, Курносова О. І²

НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО БЕЗПЕКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

H. Razumova, O. Kurnosova. Directions and tasks of the state policy regarding the security of investment activities

The purpose of the article is to determine the directions and tasks of the state policy of Ukraine in the sphere of ensuring the security of investment activities in modern conditions. The object of the study is investment activity in Ukraine. As a result of the study, the legislative and regulatory framework for the regulation of investment activities of Ukraine was analyzed, and the role of these documents in ensuring the safety of investment activities and improving the investment climate was also determined. The main directions and tasks of state policy in the field of security of investment activity at the current stage of development are given. It is noted that the state should actively cooperate with the private sector, providing support in the form of financial instruments, creating favorable legislative conditions and infrastructure. Business entities need to participate in investing in the development of "green" technologies and actively cooperate with state structures to achieve common goals. It was determined that the development of "green" clusters and innovation parks will not only contribute to increasing the level of security in the investment sphere, but will also create favorable conditions for sustainable economic growth and social development. This will make it possible to effectively use the potential of the state and the private sector to ensure stability and security in investment activities in the era of digitization of business processes. The main areas that will contribute to ensuring the safety of investment activities in the country, as well as stimulating economic growth and development, have been formed.

Keywords: *investment activity; investment climate; investment security; risk management; state investment policy.*

Разумова Г. В., Курносова О. І. Напрями та завдання державної політики щодо безпеки інвестиційної діяльності

Метою статті є визначення напрямів та завдань державної політики України у сфері забезпечення безпеки інвестиційної діяльності в сучасних умовах. Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність в Україні. В результаті дослідження проаналізовано законодавчу та нормативно-правову базу щодо регулювання інвестиційної діяльності України, а також

¹ <https://orcid.org/0000-0003-4432-4050>

Разумова Ганна Вікторівна, професор кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування, доктор економічних наук, доцент, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро, Україна, razumova_g_v@pstu.edu

Hanna Razumova, Professor of the Department of Marketing and Business Administration, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, SHEI «Pryazovsky State Technical University», Dnipro, Ukraine

² **Курносова Ольга Іванівна**, студентка магістратури групи З-23-БА-М, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро, Україна, olgazlobi@gmail.com

Olha Kurnosova, Master's student of group Z-23-BA-M, SHEI «Pryazovsky State Technical University», Dnipro, Ukraine

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits unrestricted reuse, distribution and reproduction in any medium provided the original work is properly cited.

визначено роль цих документів у забезпеченні безпеки інвестиційної діяльності та покращенні інвестиційного клімату. Наведено основні напрями та завдання державної політики в галузі безпеки інвестиційної діяльності на поточному етапі розвитку. Зазначено, що держава повинна активно співпрацювати з приватним сектором, надаючи підтримку у вигляді фінансових інструментів, створенні сприятливих законодавчих умов та інфраструктури. Суб'єктам господарювання необхідно долучатись до інвестування у розвиток «зелених» технологій та активно співпрацювати з державними структурами для досягнення спільних цілей. Визначено, що розвиток «зелених» кластерів та інноваційних парків не лише сприятиме підвищенню рівня безпеки в інвестиційній сфері, але й створить сприятливі умови для сталого економічного зростання та соціального розвитку. Це дозволить ефективно використовувати потенціал держави та приватного сектору для забезпечення стабільності та безпеки в інвестиційній діяльності в епоху цифровізації бізнес-процесів. Сформовано основні напрями, що сприятимуть забезпеченню безпеки інвестиційної діяльності в країні, а також стимулювання економічного зростання та розвитку.

Ключові слова: інвестиційна діяльність; інвестиційний клімат; інвестиційна безпека; управління ризиками; державна інвестиційна політика.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Безпека в інвестиційній діяльності відіграє ключову роль у забезпеченні успішних та стійких фінансових результатів для інвесторів. Підвищення безпеки допомагає запобігти різним видам ризиків, які можуть постати під час інвестування, зберігаючи цінні активи та забезпечуючи стабільний потік доходів. Для інвесторів безпека є важливим чинником, оскільки вона допомагає досягти фінансових цілей та зберегти репутацію як надійного та успішного фінансового партнера. Важливість безпеки в інвестиційній діяльності полягає не лише в збереженні капіталу та забезпеченні стабільності доходів, а й у підтриманні довіри та репутації серед інвестиційного співтовариства. Інвестори, які демонструють уважність до забезпечення безпеки своїх активів, здатні досягати більш успішних результатів та забезпечувати стабільні фінансові показники навіть у складних умовах ринкової нестабільності.

З розвитком ринкових відносин і економіки загалом, рівень ризику у сучасній інвестиційній діяльності зростає. Швидкі зміни в економічному середовищі, невизначеність та кризи сприяють підвищенню рівня ризику. Ризик є невід'ємною частиною інвестиційного процесу, і розуміння його природи та ефективне управління ризиками є ключовими для успішного інвестування.

Ключову роль у процесі забезпечення сприятливого інвестиційного клімату та безпеки в інвестиційній діяльності відіграє держава, зокрема, через прийняття та коригування відповідного поточній ситуації законодавства, впровадження необхідних інструментів та важелів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенню проблеми або окремих аспектів інвестиційної безпеки присвячено публікації як вітчизняних, так і закордонних дослідників, зокрема: О. Барановський, В. Кириленко, С. Мошенський, Д. Нікитенко та інші.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Незважаючи на вагомий внесок, який зробили науковці у вирішення проблеми забезпечення інвестиційної безпеки, це питання наразі є відкритим. Мінливість чинників навколишнього середовища та непередбачувані події змушують розробляти нові механізми, цілі та завдання з метою формування безпечного інвестиційного середовища і головну роль у цьому процесі повинна грати держава.

Формування цілей статті. Метою статті є визначення напрямів та завдань державної політики України у сфері забезпечення безпеки інвестиційної діяльності в сучасних умовах.

Результати дослідження. Удосконалення та актуалізація діючого законодавства, зокрема Закону України «Про інвестиційну діяльність», «Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому», а також «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», є невід'ємною складовою стратегії державної політики забезпечення безпеки інвестиційної діяльності.

Закон України «Про інвестиційну діяльність» створює сприятливий інвестиційний клімат, забезпечує захист прав інвесторів та стимулює інвестиції у ключові галузі. Актуалізація та удосконалення закону необхідні для збереження стабільності та приваблення нових інвестицій [1].

Закон України «Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому» забезпечує правову чистоту угод

та захист прав інвесторів у будівельному секторі. Його актуалізація сприятиме залученню інвестицій у будівництво та розвитку нерухомості [2].

Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» сприяє розвитку цифрових технологій та створенню сприятливого середовища для інновацій та стартапів. Його актуалізація не лише захистить права інвесторів у цифровому середовищі, але й сприятиме зростанню конкурентоспроможності економіки країни [3].

Досягнення цих завдань сприятиме покращенню інвестиційного клімату України та приверненню більшого обсягу іноземних та внутрішніх інвестицій, що в свою чергу сприятиме сталому економічному розвитку країни. Використання штучного інтелекту в Україні сприятиме позитивним наслідкам для бізнесу та держави загалом. Оптимізація і підвищення продуктивності праці дозволить зменшити дефіцит робочої сили. Україна вже стоїть перед непростим завданням. За оцінками Мінекономіки, протягом наступних десяти років державі доведеться додатково залучити 4,5 млн людей на ринок праці, щоб здійснити післявоєнне відновлення. Повторення досвіду ЄС із залученням мігрантів з менш розвинених країн може призвести до наростання соціально-культурної напруженості, приклади якої не раз бачили у Франції, Німеччині, Бельгії та інших країнах Західної Європи [4].

Аналіз інвестиційної привабливості України показав, що для зростання економіки потрібно активізувати інвестиційну діяльність. Проте, наявність різних проблем у країні, таких як корупція, нестабільність, та недостатній рівень захисту прав інвесторів, ускладнює цей процес.

У сучасних умовах ефективне управління процесом будівництва та реконструкції об'єктів інфраструктури є критично важливим для забезпечення стабільності та привабливості інвестиційного клімату.

Створення та ефективне функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури стає ключовим етапом у

реалізації стратегічних завдань державної політики забезпечення безпеки інвестиційної діяльності в Україні. Ця система спрямована на оптимізацію управління будівництвом та реконструкцією об'єктів, має на меті зменшення ризиків та підвищення ефективності інвестицій у сучасних умовах [5]. Єдина цифрова система забезпечує цілісний погляд на усі етапи будівництва – від планування до введення в експлуатацію, що дозволяє ефективно виявляти та управляти ризиками, пов'язаними з будівництвом. Інтегрована інформаційно-аналітична система забезпечує збір та аналіз даних на всіх етапах процесу, що дозволяє вчасно реагувати на потенційні проблеми та мінімізувати їхні наслідки.

Використання цифрових технологій у будівництві та управлінні інфраструктурними проектами допоможе зменшити ризики, пов'язані з корупцією, недбалістю та неефективним управлінням. Це сприятиме підвищенню довіри інвесторів та забезпечить стабільність інвестиційного клімату в країні.

Отже, Єдина цифрова інтегрована інформаційно-аналітична система управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки інвестиційної діяльності в Україні, сприяючи покращенню управління інфраструктурними проектами та підвищенню ефективності інвестиційного процесу.

Постанова Кабінету Міністрів України щодо утворення Міжвідомчої робочої групи з питань залучення міжнародної допомоги для забезпечення кібербезпеки та кіберстійкості держави є кроком у напрямку зміцнення заходів безпеки в кіберпросторі. Згідно з положенням про цю робочу групу, її основними завданнями є сприяння координації дій органів виконавчої влади у взаємодії з урядами іноземних держав та міжнародними організаціями для залучення міжнародної допомоги у сфері кібербезпеки та кіберстійкості, а також започаткування та реалізація проектів міжнародної технічної допомоги [6].

Аналізуючи це рішення з точки зору безпеки інвестиційної діяльності в сучасних умовах, можна зробити такі висновки:

1) заходи у сфері кібербезпеки стають все більш актуальними для забезпечення безпеки інвестицій в умовах цифрової трансформації бізнесу. Велика частина інвестиційних проєктів та операцій здійснюється через мережу Інтернет, що підвищує ризики кібератак та крадіжок інформації;

2) утворення вищезазначеної робочої групи вказує на усвідомлення владою важливості міжнародного співробітництва у сфері кібербезпеки. Це може сприяти обміну досвідом та ресурсами між державами з метою підвищення загального рівня кіберстійкості;

3) залучення міжнародної допомоги у цій сфері може сприяти створенню та впровадженню новітніх технологій та методів захисту інформації, що, в свою чергу, позитивно позначиться на захисті інвестиційних проєктів в Україні;

Отже, рішення про створення Міжвідомчої робочої групи є кроком вперед у зміцненні безпеки інвестиційної діяльності в умовах цифрової економіки, оскільки воно спрямоване на забезпечення кібербезпеки та кіберстійкості держави через міжнародне співробітництво та залучення міжнародної допомоги.

В розробці є законопроект про клуб білого бізнесу, який є одним із прикладів ініціативи, спрямованої на покращення умов для бізнесу та зменшення ризиків для інвесторів. Проект закону пропонує розширити поняття «податковий ризик» та створити перелік платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства. Ці платники отримають переваги, такі як мораторій на документальні перевірки та індивідуальні податкові консультації. Держподатслужба буде вести перелік через електронний кабінет, а комплаєнс-менеджер буде сприяти взаємодії з платниками [7].

Аналіз цього законопроекту дозволяє зробити кілька висновків щодо напрямів та завдань державної політики щодо безпеки інвестиційної діяльності:

1. Стимулювання добровільного дотримання податкового законодавства. Надання певних переваг підприємствам, які активно сплачують податки, є ефективним інструментом для стимулювання добровільного дотримання

податкових обов'язків. Це може зменшити ризики для інвесторів і сприяти залученню нових інвестицій у економіку країни.

2. Управління податковими ризиками: введення поняття «комплаєнс» та розширення поняття «податковий ризик» в законодавстві сприяє вдосконаленню систем управління податковими ризиками в компаніях.

3. Створення сприятливого інвестиційного клімату. Забезпечення стабільності та прозорості податкового середовища є ключовими умовами для залучення інвестицій та розвитку бізнесу.

4. Зменшення ризиків для інвесторів, що сприятиме привабливості економіки країни для інвесторів.

5. Розвиток цифрової економіки. Запровадження електронного кабінету та електронного обміну інформацією між Державною податковою службою та платниками податків сприятиме полегшенню взаємодії між державою та бізнесом, забезпеченню швидкого обміну інформацією та підвищенню рівня довіри до податкової системи.

Отже, проєкт закону про клуб білого бізнесу має важливе значення для розвитку державної політики у сфері безпеки інвестиційної діяльності. Ці ініціативи спрямовані на забезпечення стабільності, прозорості та привабливості податкового середовища, що в свою чергу сприятиме залученню інвестицій та розвитку бізнесу в країні.

У контексті ризик-менеджменту та безпеки інвестиційної діяльності в умовах диджиталізації бізнес-процесів, співпраця між державними та приватними структурами стає ключовим фактором для забезпечення стабільності та безпеки інвестиційного середовища. Одним із ефективних заходів є розвиток «зелених» кластерів та інноваційних парків, які можуть стати центрами інноваційних технологій та екологічної безпеки.

Співпраця між державою та приватним сектором у цій сфері передбачає впровадження ефективних механізмів ризик-менеджменту, врахування потенційних загроз та розробку стратегій їхнього запобігання. Створення

«зелених» кластерів є не лише інструментом для розвитку нових технологій та продуктів, але й можливістю забезпечити стале економічне зростання та збереження довкілля. Держава повинна активно сприяти цьому процесу, надаючи підтримку у вигляді фінансових інструментів, створенням сприятливих законодавчих умов та сприянням в інфраструктурному розвитку. Приватні підприємства, у свою чергу, повинні бути готові до інвестування у розвиток «зелених» технологій та активно співпрацювати з державними структурами для досягнення спільних цілей.

Розвиток «зелених» кластерів та інноваційних парків не лише сприятиме підвищенню рівня безпеки в інвестиційній сфері, але й створить сприятливі умови для сталого економічного зростання та соціального розвитку. Такий підхід дозволить ефективно використовувати потенціал держави та приватного сектору для забезпечення стабільності та безпеки в інвестиційній діяльності в епоху цифровізації бізнес-процесів [8].

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку.

У сучасних умовах важливою складовою державної політики є забезпечення безпеки інвестиційної діяльності з метою стимулювання економічного зростання та розвитку. Досягненню цього сприятиме: 1) поліпшення інвестиційного клімату. Важливим завданням є активізація боротьби з інфляційними процесами та створення ефективного правового механізму захисту прав іноземних інвесторів; 2) регіональний розвиток – заходи, спрямовані на підвищення інвестиційного потенціалу регіонів з метою забезпечення рівномірного розподілу інвестицій по всій території країни; 3) боротьба з корупцією та тіньовою економікою; 4) політична стабільність; 5) розвиток малого та середнього бізнесу. Активізація заходів щодо розвитку малого та середнього бізнесу сприятиме диверсифікації економіки та збільшенню інвестиційного потенціалу країни [9]; 6) підвищення конкурентоспроможності країни, зокрема, через адаптацію законодавства до

вимог сучасного економічного середовища; 7) розвиток цифрової інфраструктури через стимулювання інвестицій у цей сектор дозволить зростанню інноваційних технологій та підвищить ефективність економіки в цілому.

Перелік використаних джерел

1. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>

2. Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна, які будуть споруджені в майбутньому : Закон України від 15.08.2022 № 2518-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2518-20#Text>.

3. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15.07.2021 № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

4. Пилипів І. Змінюйся або помри. Як штучний інтелект став невід'ємною частиною світової економіки. Економічна правда. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/07/24/702480>.

5. Положення про Єдину цифрову інтегровану інформаційно-аналітичну систему управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури : Наказ Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури від 08.02.2024 № 198/41543. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-24#n14>.

6. Про утворення Міжвідомчої робочої групи з питань залучення міжнародної допомоги для забезпечення кібербезпеки та кіберстійкості держави : Постанова Кабінета Міністрів України від 08.03.2024 № 276. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276-2024-%D0%BF#Text>.

7. Гнатишина О. У ВР розробили законопроект про клуб білого бізнесу: що про нього відомо. Політарена. 2024. URL: <https://politarena.online/u-vr-rozrobyly-zakonproiekt-pro-klub-biloho-biznesu-shcho-pro-noho-vidomo-53071/>

8. Біловіцька Ю. А. Механізми співпраці держави та бізнесу в умовах реалізації державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні. Публічне управління та митне адміністрування. 2022. С. 10-17. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2022-spec.2>.

9. Кузьміна О.В., Ярошенко К.В. Інвестиційна привабливість України: оцінка та перспективні напрямки активізації. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 49. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-38>.

10. Разумова Г.В., Оскома О.В., Перетяцько К.О. Інвестиційна діяльність в Україні та її вплив на національну економіку. Економічний вісник Донбасу. 2022. № 2 (68). С. 35-41. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-35-41](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-35-41).

References

1. Pro investytsiinu diialnist : Zakon Ukrainy vid 18.09.1991 № 1560-XII [On investment activity: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.

2. Pro harantuvannia rechovykh prav na obiekty nerukhomoho maina, yaki budut sporudzheni v maibutnomu : Zakon Ukrainy vid 15.08.2022 [On guaranteeing property rights to real estate objects that will be built in the future: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2518-20#Text>.

3. Pro stymuliuvannia rozvytku tsyfrovoyi ekonomiky v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 15.07.2021 № 1667-IX [On stimulating the development of the digital economy in Ukraine: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

4. Philip I. (2023). Zminiuisia abo pomry. Yak shtuchnyi intelekt stav nevid'iemnoiu chastynoiu svitovoi ekonomiky [Change or die. How artificial intelligence became an integral part

of the world economy]. *Economic truth*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/07/24/702480>.

5. Polozhennia pro Yedynu tsyfrovu intehrovanu informatsiino-analitychnu systemu upravlinnia protsesom vidbudovy ob'ektiv nerukhomoho maina, budivnytstva ta infrastruktury : Nakaz Ministerstvo rozvytku hromad, terytorii ta infrastruktury vid 08.02.2024 № 198/41543 [Regulations on the Unified Digital Integrated Information and Analytical Management System for the Reconstruction of Real Estate, Construction and Infrastructure: Order of the Ministry of Community Development, Territories and Infrastructure]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-24#n14>.

6. Pro utvorennia Mizhvidomchoi robochoi hrupy z pytan zaluchennia mizhnarodnoi dopomohy dlia zabezpechennia kiberbezpeky ta kiberstiiikosti derzhavy : Postanova Kabineta Ministriv Ukrainy vid 08.03.2024 № 276 [On the formation of the Interdepartmental Working Group on attracting international assistance to ensure cyber security and cyber resilience of the state: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276-2024-%D0%BF#Text>.

7. Hnatyshyna O. (2024). U VR rozrobyly zakonoproiekt pro klub biloho biznesu: shcho pro noho vidomo [The Verkhovna Rada drafted a bill on the white business club: what is known about it]. *Politarena*. URL: <https://politarena.online/u-vr-rozrobyly-zakonoproiekt-pro-klub-biloho-biznesu-shcho-pro-noho-vidomo-53071/>

8. Bilovitska Yu. A. (2022). Mekhanizmy spivpratsi derzhavy ta biznesu v umovakh realizatsii derzhavnoi polityky staloho rozvytku «zelenoi» ekonomiky v Ukraini [Mechanisms of state and business cooperation in the conditions of state policy development of sustainable development of the green economy in Ukraine]. *Public administration and customs administration*, p. 10-17. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2022-spec.2>.

9. Kuzminova Olha, Yaroshenko K. (2023). Investytsiina pryvablyvist Ukrainy: otsinka ta perspektyvni napriamky aktyvizatsii [Investment attractiveness of Ukraine: assessment and prospective directions of activation]. *Economy and Society*, vol. 49. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-38>.

10. Razumova H., Oskoma O., Peretiatko K. (2022). Investytsiina diialnist v Ukraini ta yii vplyv na natsionalnu ekonomiku [Investment activities in Ukraine and its impact on the national economy]. *Economic Herald of the Donbas*, vol. 2 (68), p. 35-41. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2\(68\)-35-41](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-2(68)-35-41).